

MAGASINET TIL DIG DER STØTTER | FEBRUAR 2023 | N°. 64

TEMA:
Det gode bjørneliv

På besøg hos de
reddede bjørne

Store fremskridt for
Vietnams bjørne

TEMA:
FUR FREE EUROPE

Millioner af pelsdyr bag tremmer i Europa
Skindet bedrager
5 grunde til, at ræve lider i pelsproduktionen

MINITEMA:
DYRPLAGERI FOR LIKES

Sociale medier flyder over med
dyremishandling

Gitte Buchhave
Direktør, World Animal
Protection Danmark

**World Animal Protection
Danmark**

Amagertorv 29, 2.
1160 København K
Telefon 33 93 72 12
info@worldanimalprotection.dk
www.worldanimalprotection.dk
Reg.- og kontonummer:
1551 6441262

Ansvarshavende:

Sonja Ordell Johannessen

Layout og produktion:

Heidemann grafisk

Oplag: 38.516

Ophavsret: Hvor andet
ikke er anført ved billederne:
World Animal Protection.

Adresseændringer bedes meddelt
til World Animal Protection på
info@worldanimalprotection.dk eller
på telefon 33 93 72 12.

Forsiden:

En ung bjørn i Libearty Bjørnereservat
i Rumænien.

En mærkbar forskel

Sidste år kunne jeg fejre 30-års jubilæum her i organisationen, og jeg ser med stolthed tilbage på alt det, vi i den tid har opnået for dyrene. Ikke mindst for de mange bjørne, som af forskellige årsager er blevet holdt under helt forfærdelige forhold i fangenskab.

Derfor var det også en særlig fornøjelse, da jeg i efteråret besøgte bjørnereservatet, vi støtter i Rumænien. Inde i bladet kan du læse mere om mit besøg, hvor jeg endnu engang blev bekræftet i, hvorfor jeg har været her i så mange år: Fordi vi sammen gør en mærkbar forskel for dyr som disse reddede bjørne, der nu endelig er fri til at følge deres instinkter.

Jeg håber og tror ikke, at det varer 30 år, før jeg kan se tilbage og sige, at vi gjorde en lige så stor forskel for de millioner af dyr på pelsfarme rundt omkring i Europa. Ved fælles hjælp kan vi sætte gang i en historisk lovreform i EU, som vil sikre, at der én gang for alle bliver sat en stopper for denne uetiske industri.

Jeg er meget stolt af de resultater for dyrene, du har hjulpet os med at opnå – og jeg glæder mig til at se den forskel, vi sammen kan gøre her i 2023.

Gitte Buchhave
Direktør
World Animal Protection Danmark

KORT NYT ▶

Førende kinesisk firma stopper udnyttelse af vilde dyr

Det kinesiske helsefirma Qingchuan Tang-jiahe Wild Resources Development Co. LTD er den seneste i rækken af producenter af traditionel asiatisk medicin, som har givet os tilsagn om ikke længere at udnytte vilde dyr. Fremover vil de hverken producere eller sælge produkter med ingredienser fra vilde dyr såsom bjørnegalde eller tigerknogler. Firmaet vil desuden oplyse deres ansatte og kunder om fordelene ved at vælge urtebaserede alternativer. ◦

Temapark stopper tiger-interaktioner

I efteråret 2022 udgav vi en rapport om vilde dyr, der lider i temaparker i Australien. Dreamworld var et af de steder, der blev nævnt i rapporten, og kort tid efter annoncerede parken, at de vil droppe direkte interaktioner mellem tigre og mennesker.

TEMA: SIDE 4-7

Det gode bjørneliv

Vi har opnået store landvindinger for bjørne, der er blevet udnyttet i fangenskab. Læs mere om nogle af de bjørne, der har fået en bedre tilværelse.

- På besøg hos de reddede bjørne 4
- Bolik og Elza: Endelig et naturligt liv 5
- Bjørneungerne har vokset sig store 6
- Store fremskridt for Vietnams bjørne 7

Millioner af pelsdyr bag tremmer i Europa
Side 8

TEMA: SIDE 8-13

Fur Free Europe

32 mio. ræve, mink, mårhunde og chinchillaer lever lige nu usle liv på europæiske pelsfarme. Det kan vi sammen lave om på.

- Vi mener 8
- Millioner af pelsdyr bag tremmer i Europa 8
- De glemte chinchillaer 9
- De oversete mårhunde 9
- Skindet bedrager 12
- 5 grunde til, at ræve lider i pelsproduktionen 13

MINITEMA: SIDE 14-15

Dyrplageri for likes

- Vi mener 14
- Sociale medier flyder over med dyremishandling 14

SENESTE OPDATERINGER: SIDE 16-17

- Et elefantastisk venskab 16
- Reddet fra flammerne 17

SMÅT & GODT: SIDE 18-19

- Følg med – følg dyrene – følg os
- Grønne opskrifter
- Dyrevitsen
- Har dyrene en særlig plads i dit hjerte?

Vores australske team fortsætter med at lægge pres på Dreamworld for helt at få dem til at udfase underholdning med vilde dyr. ◦

På høje tid med burhønsforbud

Daværende fødevareminister Rasmus Prehn besluttede i efteråret 2022 at forbyde produktion af buræg i Danmark fra 2023 med en overgangsperiode på 12 år.

Vi mener, at der er tale om en unødigt lang udfasning, da der dermed reelt vil være burhøns i Danmark indtil 2035. De fleste supermarkeder er allerede stoppet med at sælge buræg, men de bruges stadig i stor stil af restauranter, fødevareproducenter og medicinalvirksomheder. ◦

Letland forbyder minkavl

I september 2022 blev Letland det 15. land i EU og det 21. land i hele Europa, som har vedtaget et forbud mod opdræt af mink og andre pelsdyr. Det skete dagen før, at den danske regering meldte ud, at minkavl kan genoptages i Danmark. Tidligere i 2022 forbød tre andre europæiske lande pelsdyravl, nemlig Irland, Bulgarien og Malta. Det lettiske forbud træder i kraft i 2028. ◦

På besøg hos de reddede bjørne

De over 100 bjørne, som lever i bjørnereservatet i Rumænien, trives i den grad. Det fortæller Gitte Buchhave, direktør i World Animal Protection Danmark, efter sit besøg.

"Jeg har besøgt reservatet før, men alligevel blev jeg igen dybt rørt, da jeg så bjørnene bade, rulle sig i græsset og ganske enkelt nyde hvert eneste sekund af deres nye liv."

Gitte Buchhave

For over 30 år siden - i 1992 - startede vores indsats for at beskytte bjørne over hele verden og befri dem fra elendige forhold i fangenskab. I alle årene har Gitte Buchhave været dybt engageret i dette arbejde.

"Mit hjerte har banket for bjørnene, siden jeg som ganske ung rejseleder så den frygtelige mishandling, som dansebjørnene i Grækenland og Tyrkiet blev udsat for. Derfor var det også en helt særlig glæde for mig, da vi begyndte arbejdet for at redde bjørnene, kort tid efter at jeg startede i organisationen," fortæller Gitte.

Gitte besøgte i efteråret 2022 bjørnereservatet Libearty, som vi støtter i Rumænien. Her lever omkring 120 bjørne. De fleste er reddet fra trange bure, hvor de har ageret trækplastre ved hoteller, restauranter eller tankstationer, fra cirkus eller nedslidte zoos.

Spisetid!

Ikke alle bjørnene viste sig under besøget - nogle foretrak at holde sig for sig selv inde i skoven. Men ved fordringstid samlede der sig en stor gruppe bjørne langs hegnet for at få del i et festmåltid bestående af kød, frugt og grøntsager.

“Bjørnene var ved at opbygge et godt lag sul, så de kunne holde sig varme gennem den kolde vinter og have nok at tære på, hvis de

gik i vinterhi. Så der kom mange bjørne og mæskede sig i lækkerierne – godt hjulpet af en stor flok ivrige krager! Men bjørnene finder også selv lækre rødder og bær at spise i skoven. I efteråret fylder de sig godt op med agern, som de kan finde i rigelige mængder,” siger Gitte.

Her er plads til alle

Mens mange af bjørnene i reservatet opfører sig som deres artsfæller i den fri natur, er der også bjørne, som er så mærkede af de mange kummerlige år i fangenskab, at de stadig udviser tvangspræget adfærd.

“Jeg så f.eks. en hunbjørn, der travede frem og tilbage på nogle få meter i det samme mønster. Det var tydeligt at se, at det svarede til længden af det bur, hun tidligere var spærret inde i. Men heldigvis så jeg hende lidt senere gå rundt i et andet område af reservatet, så hun benytter sig også af muligheden for at bevæge sig frit omkring og udforske omgivelserne,” forklarer Gitte og fortsætter:

“De fantastiske og dedikerede ansatte i reservatet gør alt, hvad de kan, for at alle bjørnene får det bedste mulige liv – også dem, der på den ene eller anden måde er mærket af deres tidligere liv.

BOLIK OG ELZA

Endelig et naturligt liv

I 2022 tog Libearty imod to bjørne og to ulve, der blev reddet ud af det krigshærgede Ukraine, hvor de blev holdt i små bure midt i krigszonen. Den ene af bjørnene er kæmpestore Bolik. Under sit besøg så Gitte Buchhave ham boltre sig i sit nye hjem.

“Det var en kæmpe glæde at se, hvor godt Bolik er faldet til, og at han nu opfører sig som en helt normal bjørn. Han har fået masser af plads, træer at klatre i og et vandhul at bade i. Det er en kæmpe kontrast til det lillebitte bur, han før levede i. Når man ser ham nu, skulle man næsten tro, at han altid har levet som en konge over sit eget domæne, sådan som han stolt skød brystet frem med forbenene oppe på en træstub, mens han skuede ud over omgivelserne,” siger Gitte.

Ulven Elza, der blev reddet samtidig med Bolik, viste sig ikke under besøget. “Det er et rigtig godt tegn, at jeg ikke så Elza,” forklarer Gitte. “Ulve er af naturen sky, og efter i årevis at have været tvunget til at blive fremvist for gæsterne på et feriested kan Elza nu endelig følge sine naturlige impulser til at skjule sig for fremmede mennesker.” ◦

Der er også bjørne med fysiske handicap, og de ville aldrig kunne klare sig i det fri. Men i reservatet lever de et meget naturligt liv, hvor de kan følge deres instinkter i trygge omgivelser.”

Stolt og imponeret

“Min helt gennemgående følelse under besøget var STOLTLED. Jeg blev igen imponeret over, hvor stort reservatet faktisk er. Det dækker et kæmpe område på 69 hektar egeskov og grønne enge, så bjørnene kan selv vælge, om de vil socialisere og lege med hinanden, eller om de vil holde sig for sig selv.”

Under besøget sendte Gitte de danske støtter en særlig tanke: “Jeg er fuld af taknemmelighed over, at så mange trofast hjælper, hver gang vi beder om støtte på bjørnenes vegne – hvad enten det har været til at udvide reservatet, så der blev plads til flere bjørne, ekstra støtte til foder og medicin under coronakrisen, hvor reservatet stod helt uden indtægter fra besøgende, eller ekstraordinære redningsaktioner for at kunne give udsatte bjørne et godt, nyt liv.” ◦

Libearty er hjem for ca. 120 bjørne.

Det er Europas største bjørnereservat og verdens største reservat for brune bjørne.

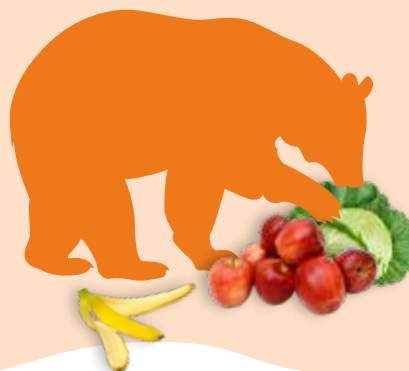
Bolik har fundet sig godt til rette i sit nye hjem.

I gennemsnit får hver bjørn i reservatet

10 kg

frugt, grøntsager fisk og kylling at spise pr. dag.

TEENAGE-BJØRNE

Bjørneungerne har vokset sig store

Det gjorde et stort indtryk på Gitte Buchhave at se flokken af unge bjørne, der har deres eget område af reservatet, indtil de er klar til at slutte sig til de voksne.

Sommer 2022

"Jeg har jo set billeder og læst de ansattes beretninger om de her unge bamser, der for kort tid siden blot var små unger! To af dem er en bror og søster, der blev reddet fra dårlige forhold i en zoologisk have, mens de andre seks blev fundet moderløse, sultne og forladte i nærheden af menneskelig bebyggelse – alt for små til at kunne klare sig selv," fortæller Gitte.

Nu er der ikke længere tale om unger, men om rigtige 'teenage-bjørne'. "Det var både sjovt og rørende at se dem fjolle rundt og være nysgerrige, glade bjørne, der ikke er mærket af deres hårde start på livet." ◦

Efterår 2022

Følg bjørnene via live webcam:
bit.ly/bjornecam

RUMÆNIEN

LIBEARTY ligger i Zărnești, Rumænien, tæt på middelalderbyen Brașov ved bjergkæden Karpaterne.

Det er muligt at besøge reservatet – læs mere på:

millionsoffriends.org/en/libearty

ZĂRNEȘTI

Vores **facebook**-følgere, glædede sig sammen med Gitte over det gode liv, bjørnene har fået i Libearty-reservatet.

“ Heidi Andersen

Det var bjørnene der i sin tid fik mig til at give en fast, månedlig donation – tak for alt I gør for bjørnene og alle de andre dyr ❤️

“ Hanne Rostén Reitz

Tak for al jeres hjælp World Animal Protection... mit ❤️ har også altid banket for bjørnene... Håber alle bjørne må blive befriet...

Store fremskridt for Vietnams bjørne

Efter næsten 20 års indsats i landet er der i dag **under 300 bjørne tilbage** i den berygtede vietnamesiske galdeindustri.

På bjørnegaldefarme bliver bjørnene holdt fanget i bittesmå bure og får tappet deres galde, som inden for traditionel asiatisk medicin anses for at have helbredende virkning.

I 2005 var vi med til at sikre, at Vietnams regering indførte et forbud mod at tappe bjørnes galde. Ejere fik dog lov til at beholde dem som 'kæledyr'. De tilbageværende bjørne lever under elendige forhold, og nogle får illegalt tappet deres galde, som sælges på det sorte marked.

I de år, vi har haft en indsats i Vietnam, er antallet af bjørne i fangenskab nedbragt med hele 94 %.

"Heldigvis har vi haft stor succes med vores arbejde for bjørnene i Vietnam, som har levet et smertefuldt liv i en kynisk industri, der nu kun eksisterer illegalt," siger World Animal Protections danske direktør, Gitte Buchhave. ◦

Et godt bjørneliv i reservater

De bjørne, der bliver konfiskeret fra bjørnefarmene, får et nyt liv i trygge reservater. De kan ikke genudsættes i naturen, da de efter årevis i mikroskopiske bure ikke har færdighederne til at klare sig selv. Men i reservaterne kan de leve et så naturligt bjørneliv som muligt.

Størstedelen af bjørnene i fangenskab lider af alt fra galdeblæreinfektioner, galdesten og nyrsvigt til rygmarvssygdomme, højt blodtryk og hjerteproblemer pga. stress samt dårlige tænder. Heldigvis kommer de fleste sig både følelsesmæssigt og fysisk, efter at de er blevet befriet. Det kræver dog tid, omsorg og pleje - og det får de i reservaterne. ◦

4.300

2005

262

2022

For 17 år siden blev omkring 4.300 bjørne udnyttet i den vietnamesiske galdeindustri. I dag er der kun 262 bjørne i fangenskab i landet.

STOP

Overvågning af bjørne i fangenskab

Vi arbejder på at bekæmpe den illegale industri og befri de tilbageværende bjørne. Det sker i tæt samarbejde med myndighederne og vores lokale partnerorganisation Education for Nature Vietnam (ENV).

Vi har registreret og mikrochippet alle landets bjørne i fangenskab for at sikre, at der ikke bliver indfanget nye bjørne fra naturen. Finder vi bjørne uden gyldig chip eller tegn på ulovlig galdetapning, rapporterer vi det til politiet, så bjørnene kan blive konfiskeret.

I forbindelse med kontrollbesøg på bjørnefarmene forsøger vi desuden at overtale ejerne til at frigive deres bjørne, hvilket vi jævnligt har succes med. ◦

“”

TEMA: FUR FREE EUROPE

Vi mener

Er det i orden at være ligeglad med dyrs medfødte behov, blot for at mennesker kan iklæde sig en pelskrave eller luksusfrakke? At lade dyr tilbringe hele deres liv i et snævert tremmefængsel?

Svaret på disse spørgsmål er selvfølgelig et rungende NEJ.

Derfor er det også et skridt i den helt forkerte retning, at politikerne tillader, at minkavl genoptages i Danmark. Hverken etisk, sundhedsmæssigt eller økonomisk er der nogen gode argumenter for pelsavl, og det er dybt forkert at genoplive et erhverv, der mishandler vilde dyr i små bure.

Alle dyr fortjener et godt liv – også dem med smuk pels.

MILLIONER AF PELTS DYR BAG TREMMER I EUROPA

Minkavl er nu igen tilladt i Danmark – og mink er ikke de eneste dyr, der lider på pelsfarme.

Under coronapandemiens første hærgen blev der indført et midlertidigt forbud mod minkavl i Danmark. Det blev ophævet 1. januar, så tusindvis af mink kan nu igen blive udnyttet for deres pels' skyld. Og der har ingen pause været i chinchillaavlen i Danmark.

Ser man på hele EU, lever 32 mio. mink, ræve, mårhunde og chinchillaer under utilstrækkelige forhold i fangenskab.

Mange har efterhånden taget afstand til pels og ønsker ikke at støtte en industri, der lader dyrene lide hele livet. Men ofte tænker folk ikke over, hvor pelskanten på frakkekraven, pompomen på huen eller vedhængen i nøgleringen stammer fra. Der findes på denne måde masser af skjult pels i form af mink, ræv, chinchilla og mårhund rundt omkring i butikkerne.

Pelsfarmene er ikke blot skyldige i dårlig dyrevelfærd – de udgør også en sundhedsrisiko, og pelsproduktionen er skadelig for miljøet, da den udleder store mængder ammoniak, fosfor og CO₂. Alligevel tillader mange EU-lande stadig pelsproduktion.

Det vil vi have lavet om på. ◦

For at lave en pelsfrakke skal man bruge

300 chinchillaer, 60 mink eller 15-40 ræve.

Skriv under mod pelsavl i EU

Scan QR-koden eller gå ind på

bit.ly/pelsfri-EU

De glemte chinchillaer

Et gennemsnitligt chinchillabur på en europæisk pelsfarm er ikke større end 50 x 50 x 50 cm.

Foto: Andrew Skowron / We Animals Media

33.000 chinchillaer lider på danske pelsfarme, og der findes ligeledes chinchillafarme i lande som Polen og Ungarn.

På farmene lever de store gnavnere med den bløde pels hele deres liv på alt for lidt plads - fra de bliver født, og til den dag de bliver aflivet og pelset. Dyrene holdes i små trådbure uden mulighed for at udfolde deres naturlige adfærd og instinkter.

Chinchillaer er natakive og nysgerrige flokdyr, der gerne undersøger alt nyt. Når de er vågne, er de meget aktive dyr, der har et stort behov for motion, ikke mindst for at kunne løbe hurtigt, klatre og springe både langt og højt - helt op til 2 meter. Disse behov kan dyrene ikke få dækket i små bure, og hvis de ikke bliver aktiveret og stimuleret tilstrækkeligt, kan de begynde at bide sig selv i pelsen i frustration.

VIDSTE DU ...

Chinchillaer STAMMER FRA SYDAMERIKA.

Intensiv jagt på chinchillaer for deres pels' skyld har ført til, at de nu er en truet dyreart i naturen.

I Danmark aflives chinchillaer typisk med elektrisk strøm, hvor de får sat en klemme med en elektrode tæt på halen og en klemme på øret. I andre lande bruges også metoder, hvor dyrene risikerer at lide i op til et halvt minut, før de mister bevidstheden. ◦

VIDSTE DU ...

Mårhunden STAMMER OPRINDELIGT FRA ØSTASIEN.

I første halvdel af 1900-tallet udsatte man 10.000 mårhunde i Sovjetunionen med henblik på pelsproduktion, og derfra bredte dyrene sig videre gennem Østeuropa til Tyskland, de baltiske lande og de nordiske lande.

De færreste ved, at tusindvis af mårhunde lider på pelsfarme i Finland og Polen.

Mårhunden er en del af hundefamilien og cirka på størrelse med en lille ræv. Det natakive dyrs territorium ligger ofte ved floder eller søer, og mårhunden kan svømme op til 5 km.

På pelsfarme holdes mårhunde tit adskilt i hver deres trange trådbur. Dermed får disse dybt sociale dyr, som i naturen danner par for livet, ikke dækket deres behov for samvær med artsfæller. Unge dyr holdes nogle gange sammen to og to, men burene er så små, at de ikke har plads til at lege rigtigt.

I naturen bruger mårhunde en stor del af deres aktive timer på at søge efter mad. De spiser alt fra gnavnere, reptiler, fisk, padder, fugle og deres æg til rødder, frugt, nødder, bær og frø. På pelsfarme får de på ingen måde dækket deres behov for aktivitet, og de bliver fodret med ensformig kost.

Også mårhunde aflives typisk ved hjælp af elektrisk strøm, idet de får sat en klemme i munden og en elektrode i anus. Det kan potentielt påføre dyrene store smerter. ◦

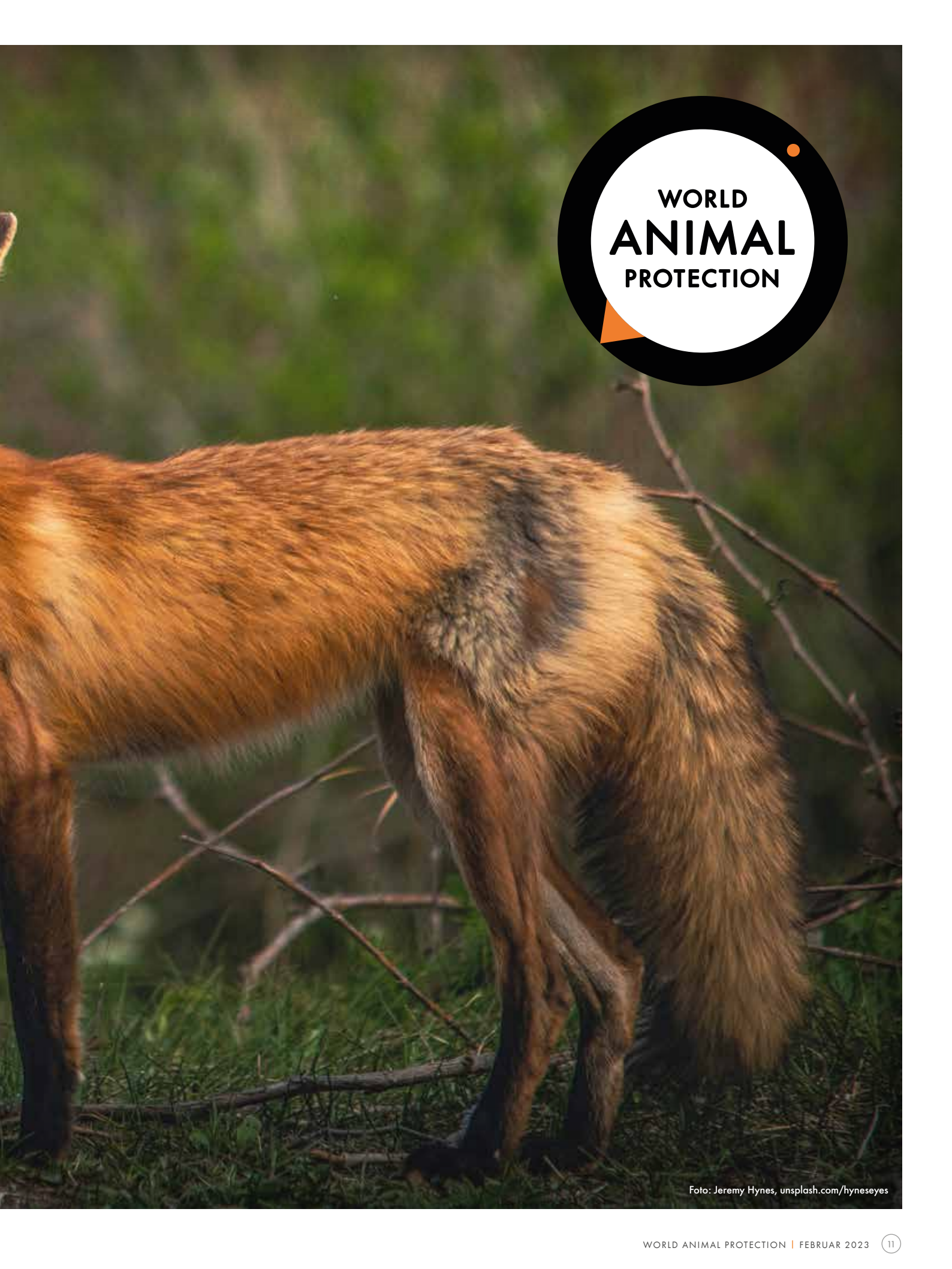
De oversete mårhunde

I naturen går mårhunde normalt i vinterhi. Denne naturlige adfærd kan dyrene ikke udfolde på pelsfarme, hvor det som regel kun er hunner med diende unger, der har adgang til rede.

Foto: FOUR PAWS / Fred Dott

WORLD
ANIMAL
PROTECTION

Foto: Jeremy Hynes, unsplash.com/hyneseeyes

SKINDET BEDRAGER

Foto: Jo-Anne McArthur / Djurrattsalliansen / We Animals Media]

Systematisk udsultning, skjulte bidskader, afgangede lemmer og stereotyp adfærd lurer under pelsbranchens eget pointsystem, WelFur.

I mange år har WelFur-standarden sløret alvorlige dyrevelfærdsproblemer for mink i Danmark og for opdræt af ræve og mårhunde i lande som Polen og Finland.

Farme, hvor mink er aggressive og stressede, hvor de har bidt hinanden eller endda gnavet dele af deres egne lemmer af, kan opnå fine vurderinger af dyrevelfærd, hvis farmene eksempelvis samtidig har frostsikret vand til deres dyr.

Helt gal med bidskader

Den seneste rapport om dyrevelfærd i minkbranchen er lavet af Aarhus Universitet i 2021. Den er bl.a. baseret på data fra pelsbranchens egen organisation Fur Europe og WelFur-standarden. Rapporten konkluderer, at Danmark har den bedste dyrevelfærd for mink sammenlignet med minkproduktion i 24 andre europæiske lande.

Det er imidlertid langt fra virkelighedens verden.

“Når man går rapporten igennem med lup, kan man bl.a. se, at danske minktæver sultes om vinteren op til parring. Det gør dyrene mere aggressive og resulterer i stereotyp adfærd, og danske mink er mere frygtssomme og sky end minkene i mange andre europæiske lande,” siger Pernille Fraas Johnsen, ph.d. i dyreadfærd og landbrugsfaglig seniorrådgiver i World Animal Protection Danmark.

Branchen påstår, at de er verdensmestre i dyrevelfærd. Men glansbilledet krakelerer, når man går det efter i sømme.

HVAD ER WELFUR?

Pelsbranchen har været med til at finansiere udviklingen af den såkaldte dyrevelfærdsstandard WelFur. Men standarden er baseret på et pointsystem, som er dybt misvisende og giver et forvrænget billede af de faktiske forhold for pelsdyrene. Det viser en analyse, som vi har lavet i samarbejde med Anima og Dyrenes Beskyttelse.

Ikke meget velfærd over WelFur

“Når man laver et kritisk faktatjek, står det langt værre til med dyrevelfærden, end branchen foregiver. Så når Danmark eksporterer skind til den anden side af jordkloden under betegnelsen WelFur, er det skindet, der bedrager,” siger Pernille Fraas Johnsen, seniorrådgiver i World Animal Protection Danmark.

“Generelt er den gal i hele Europa med skjulte bidskader, som først bliver opdaget, når dyrene bliver pelset. Det er helt uacceptabelt og kommer oveni alle de andre velfærdsproblemer, som vi har påpeget i årevis.”

Velfærden måles på forkert grundlag

Følger man WelFur-standarden vurdering, opvejes og forsvinder selv alvorlige skader forårsaget af mistrivsel i den samlede bedømmelse af dyrenes velbefindende, hvis bare pelsfarmene sørger for at overholde basale lovkrav til vand, mad, frostsikring og korrekt håndtering.

“Selve præmissen er helt forkert: Den ‘dyrevelfærd’, der måles, er velfærden inden for de uhyre begrænsede rammer af et produktionsystem, hvor pelsdyr holdes i små trådbure. Det kan på ingen måde sammenlignes med dyrenes naturlige behov og adfærd i naturen,” slutter Pernille Fraas Johnsen. ◦

5 GRUNDE TIL, AT RÆVE LIDER I PELSPRODUKTIONEN

1

BANGE FOR MENNESKER

Man har avlet på ræve i mange generationer, men kun efter størrelse, kvalitet og farve på pelsen og ikke efter at fjerne frygtensomhed over for mennesker. Rævene er derfor bange for mennesker og forsøger at trække sig væk og gemme sig for dem. Men det er svært at gemme sig i et bart trådbur.

2

UNORMAL ADFÆRD

De unaturlige leveforhold er så stressende for rævene, at det kan føre til unormal adfærd, såsom at de bider sig selv i halen eller sutter og gnaver i deres pels eller ben. Nogle ræve udviser tvangspræget adfærd ved at gå hvileløst frem og tilbage, hoppe op mod burets væg eller kradse, grave eller bide i buret. Der er også eksempler på, at tæven dræber sine hvalpe efter fødslen.

Foto: Jeremy Hynes, unsplash.com/hyneseyes

3

KAN IKKE UDFOLDE DERES NATURLIGE ADFÆRD

Ræven er fra naturens side et aktivt dyr, der bruger en stor del af sin tid på at søge efter mad og bevæge sig over mange kilometer hver dag. Men på pelsfarme holdes rævene i små bure, der ofte er hævet et stykke over jorden, så dyrene går direkte på trådnettet.

4

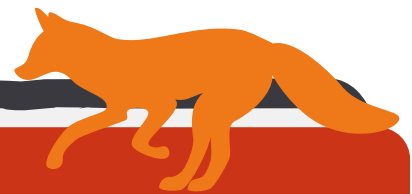
FORKRØBLEDE POTER OG DIARRÉ

Rævene er blevet avlet til at blive unaturligt store og have store, tunge pelse, hvilket giver store problemer for dyrene. En undersøgelse af finske rævefarme i 2011 viste, at to tredjedele af rævene havde forkrøblede poter, næsten halvdelen havde problemer med at bevæge sig omkring, og tæt på halvdelen led af diarré.

5

BARSKE HÅNTERINGSMETODER

Ræve bliver almindeligvis håndteret ved, at man griber fat i deres nakke med en metaltang og derefter tager fat i halen, hvilket er ekstremt stressende for dyrene. Aflivningen foregår typisk ved, at ræven holdes fast i nakken med en tang og får sat en elektrode i hhv. munden og endetarmen, som der sendes stærk strøm igennem. Ræven bliver ikke bedøvet før denne meget stressfyldte proces.

GØR EUROPA PELSFRIT

Vi er gået sammen med over 70 andre organisationer om det europæiske borgerinitiativ Fur Free Europe, der kræver et forbud mod pelsdyravl og import af pels i EU. Hvis vi indsamler 1 mio. gyldige underskrifter på et år, er EU-Kommissionen forpligtet til at behandle sagen.

Vi nåede milepælen på 1 mio. i december. Men erfaringen viser, at en stor del af underskrifterne vil blive erklæret ugyldige, f.eks. pga. manglende oplysninger. Derfor er vi nødt til at indsamle mange ekstra underskrifter, hvis vi skal sikre borgerinitiativet mod at falde til jorden. ◦

SKRIV UNDER

Scan QR-koden eller gå ind på bit.ly/pelsfri-EU

“”

Vi mener

Det er helt forkert, at YouTube, TikTok og andre sociale medier vender det blinde øje til, hvad angår videoer, der er skyld i, at dyr bliver skræmt, pint og udnyttet.

De store sociale medieudbydere dækker sig ind under politikker, der bandlyser videoer, som viser fysisk dyremishandling. Men det er ikke vidtrækkende nok. Selvom man hverken ser blod eller fysisk lidelse, kan der sagtens være tale om grov udnyttelse af dyrene. Og når de sociale medier tillader denne type indhold, sender det et signal om, at det er acceptabelt.

Det kan ganske enkelt ikke være rigtigt, at klikes og likes er mere værd end de dyreliv, der udsættes for mishandlingen.

Denne video på YouTube med en abe, iført tøj og placeret i et dukkekøkken, har på ét år fået over 128 mio. visninger og over 400.000 likes.

MINITEMA: DYRPLAGERI FOR LIKES

Sociale medier flyder over med dyremishandling

Videoer med dyremishandling maskeret som sjovt eller rørende indhold er en stigende trend på medier som **YouTube, TikTok og Facebook**, hvor videoerne har millioner af seere.

De sociale medier flyder over med dyrevideoer, der kan fremstå som søde og sjove, men rent faktisk viser dyrplageri. Platformene har politikker og retningslinjer, som tager højde for fysisk vold, men i mange tilfælde bliver volden ikke vist, eller der er tale om psykisk vold.

“Det er grotesk, at de sociale medier ikke har strammet op endnu. Vi har forelagt dem videoer, hvor man tydeligt ser, at dyrene bliver mishandlet eller er skræmte. Ofte er de ude af deres naturlige element, hvilket medfører stress og mistrivsel.

Alligevel bliver der – trods fagpersoners anbefalinger – ikke gjort nok. Det er svært ikke at mistænke, at det skyldes, at der er millioner af klikes og penge i en abe iført mennesketøj,” siger Stephanie Kruise Klausen, kampagnemedarbejder i World Animal Protection Danmark.

Videoerne er ofte produceret langt fra Danmark, men danskerne er med til at opretholde efterspørgslen på dem, forklarer Stephanie: “Hver gang du klikker, liker eller deler en af de her videoer, ryger der reklamekroner ned til producenterne.” ◦

Vores **facebook**-følgere anmelder gerne videoer af dyremishandling – men fortæller også, at det kan være svært at vide, hvad videoen indeholder, før man har set den.

“
Brita Petersen

Jeg har anmeldt en video af aber der er iført tøj. Jeg blev så vred og kan absolut ikke lide dyr der bliver klædt i tøj.

“
Lotte Sørensen

Det er ikke altid man ved hvad man åbner for, jeg er da kommet til at åbne opslag som jeg troede var noget andet.

Læs om **TRE** af de typer videoer, som mange ikke ved er dyremishandling:

1. Falske redningsaktioner

Denne type videoer viser mennesker, der redder et mindre dyr som en hund, kat eller abe. Dyret er fanget af f.eks. en kvælerslange eller krokodille og forsøger desperat at komme fri. I sidste øjeblik kommer et menneske forbi og befrier dyret. Men de mennesker, der redder dyret og filmer hændelsen, har selv anbragt dyret i den livsfarlige situation for at lave en chokerende video med potentiale til at gå viralt.

2. Dyr, der bliver drillet

I denne type video kan man f.eks. se en sovende abe blive vækket af et menneske med en skræmmende maske på, eller en hund få sprøjtet limesaft i øjnene. Blandt de mere bizarre eksempler er en abe, der bliver iklædt spændetrøje og tvinges til at spise chilier med fødderne, og en hund, der får en abeunge spændt fast til benet, hvilket får hunden til panisk at bide ud efter aben. Hensigten er at få seerne til at grine over dyrenes 'sjove' reaktioner.

3. Vilde dyr som kæledyr

Løveunger, oddere og aber er blandt de vilde dyr, der holdes som kæledyr under unaturlige forhold. Især er der mange videoer af aber, som klædes ud som mennesker og f.eks. laver mad i legetøjskøkkener. Det kan se nuttet ud, hvilket også er hensigten. Men på videoerne ser man ikke den mishandling, aberne udsættes for, når de skal lære at gå på to ben. De får armene bundet på ryggen, så de falder og slår sig igen og igen, indtil de har lært at gå oprejst. ◦

SMACC: Fælles front mod mishandlingen

Vi er en ud af 15 organisationer, der tilsammen udgør **Social Media Animal Cruelty Coalition (SMACC)**. Vores mål er at stoppe spredningen af videoer med dyremishandling på sociale medier. Det gør vi ved at indsamle data om indhold med dyremishandling, gå i dialog med de sociale medier og oplyse offentligheden om, hvordan man opdager dyremishandling – og hvad man skal gøre, hvis man støder på den.

Ved redaktionens udgang havde **SMACC** indrapporteret over **2.500 videoer** på Facebook, TikTok, YouTube, Snapchat, Instagram og Twitter til de sociale medieplatforme. Det har indtil videre ført til, at omkring **25 % af videoerne er blevet fjernet**.

VIDEOERNE KAN VÆRE OP TIL
15 mio. dollars værd
for folkene bag videoerne, og de kan indbringe op til **12 mio. dollars** i annonceindtægter til YouTube.

Det kan du gøre

- ▶ Tænk en ekstra gang over, om den 'nuttede' video rent faktisk er sød og sjov. Der er typisk lidelser involveret for vilde dyr, der bliver udnyttet som underholdning eller kæledyr.
- ▶ Gør ikke noget, som platformens algoritme kan aflæse som positivt, herunder at kommentere (gælder også kritiske kommentarer), like, dele eller tagge andre.
- ▶ Anmeld problematiske videoer til det sociale medie, hvor videoen ligger. Hvis videoen ikke kan markeres som 'dyremishandling', så vælg den kategori, der kommer tættest på.

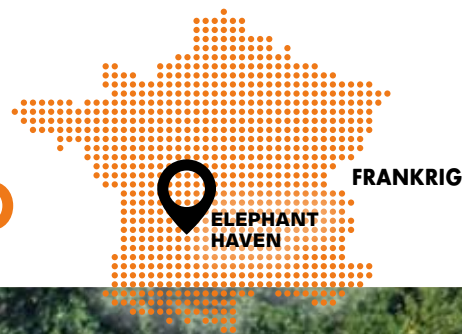
Sådan spotter du falske dyreredningsvideoer

- ▶ Se efter tegn på fysiske skader hos dyrene som sår eller klippede vinger, eller tegn på stress eller frygt, såsom at de gisper eller kryber sammen.
- ▶ Se efter, om dyrene befinder sig i omgivelser, der er unaturlige for dem.
- ▶ Se efter, om dyrene udviser atypisk adfærd under angrebet, og om rovdyret reagerer med frygtsomhed, men uden at forsøge at flygte, når mennesket griber ind.
- ▶ Se efter, om mennesket reagerer uhenigtsmæssigt efter at have reddet byttedyret, f.eks. ved at holde de to dyr tæt på hinanden.
- ▶ Hvis du har set flere 'redningsvideoer' på samme YouTube-kanal, så se efter, om de samme steder og dyr bliver brugt adskillige gange.

Et elefantastisk venskab

Når man har dårlige oplevelser med artsfæller med i bagagen, kan det være svært at vise tillid. Men i det franske elefantreservat Elephant Haven er Delhi og Gandhi ved at finde hinanden.

Før de tidligere zoo-elfanter Gandhi og Delhi fik et godt nyt liv i Elephant Haven, tilbragte de begge flere år alene uden artsfæller. Men elefanter er flokdyr med behov for selskab fra deres egne. Og i Elephant Haven er der ro og plads til, at Gandhi og Delhi kan opbygge et venskab i deres eget tempo.

De første forsigtige møder

Gandhi havde boet i Elephant Haven i lidt over et halvt år, da Delhi flyttede ind i august 2022. Deres første møde gik godt: De flettede blidt snablerne sammen henover hegnet, som i starten konstant var imellem dem, så de stille og roligt kunne vænne sig til hinanden.

”Vi gik forsigtigt frem for at sikre, at deres relation udviklede sig godt. Gandhi har kendt mere end 20 forskellige elefanter i de år, hun boede i forskellige zoos, og hun har desværre været involveret i konflikter, hvor det var hende, det gik ud over. Så hun havde god grund til at være usikker på et nyt elefantvenskab,” forklarer Sofie Goetghebeur, der er medstifter af reservatet.

Efter tre uger var det tid til det første møde uden hegn imellem. ”Gandhi tog mod til sig og gik hen til Delhi, og de begyndte at puffe til hinanden med snablerne.

Det lod til, at Gandhi accepterede Delhi, men efter lidt tid blev hun overvældet og løb væk,” fortæller Sofie.

Derefter begyndte de to at opsøge hinanden mere og mere, men Gandhi havde stadig brug for en del tid for sig selv. ”Gandhi kunne godt blive lidt forskrækket over Delhis størrelse og energi. Men Delhi begyndte at forstå, at hun skulle være forsigtig i sine bevægelser og kun langsomt nærme sig Gandhi. Det gav Gandhi tid til at føle sig tryk,” siger Sofie.

Et venskab i rivende udvikling

I midten af november skete der noget, der for alvor satte skub i venskabet. ”Da vi kom ud i stalden om morgenen, trompeterede og hvinede begge elefanter, så det lød som et helt orkester. De virkede meget ophidsede og rørte intenst ved hinanden gennem afspærringen mellem deres to afdelinger.

Da vi bagefter kiggede på videoen fra overvågningskameraet, kunne vi se, at noget havde skræmt Gandhi, og hele natten havde hun søgt trøst hos Delhi,” forklarer Sofie.

”Vi åbnede mellem dem, og de opsøgte med det samme hinanden og kommunikerede med lyde og berøringer. Efter et kvarters tid faldt de til ro og gik udenfor, hvor de stillede sig tæt sammen, mens de spiste hø. Hele resten af dagen tilbragte de sammen, tydeligt veltillpasse i hinandens selskab. Hvis man ikke vidste bedre, ville man tro, at de havde været venner i årevis,” fortæller Sofie, der fik tårer i øjnene over det rørende syn.

I dagene derefter hang Gandhi og Delhi sammen som ærtehalv: De gik ture sammen rundt i reservatet, græssede tæt ved siden af hinanden og spiste af de samme grene.

Sofie afslutter: ”Gandhi og Delhis venskab er stadig ved at udvikle sig, men forhåbentlig vil de skabe mange glade minder sammen her i Elephant Haven.” ◦

Elephant Haven er

Europas første elefantreservat.

Sammen med vores støtter har vi været med til at finansiere opførelsen af reservatet og transporten af Delhi fra den tjekiske zoo, hun før levede i.

Reddet fra flammerne

Millioner af vilde dyr mistede deres hjem i skovbrandene i Brasilien i 2022. Mange blev såret, og dyreunger kom væk fra deres mødre. Vi samarbejdede med lokale organisationer om at bekæmpe brandene og hjælpe nødstedte dyr.

Navlesvinsungen Baby

Baby er af arten hvidskægget navlesvin. Hun blev fundet på en vej, hvor hun og hendes mor havde vovet sig ud for at undslippe ilden. Moren blev påkørt og døde, men Baby slap med hudafskrabninger. Hun er meget selskabelig og endnu afhængig af menneskelig pleje. I starten foretrak hun mælk, men hun er også begyndt at spise frugt. Hun leger og roder i jorden, hvormed hun opøver færdigheder, hun skal bruge for at klare sig i det fri. ◦

Overlevede på et hængende hår

Hurtigt klar til genudsætning

Jaguarungen Xamá

Xamá blev fundet alene, meget svag og dehydreret. Sandsynligvis blev han skilt fra sin mor, da de flygtede fra brandene. Han blev bragt til et dyrehospital, hvor han hurtigt begyndte at komme sig. Som det vilde rovdyr, han er, er Xamá aggressiv over for mennesker, og han skal tilbage til regnskoven hurtigst muligt. Måske er det allerede sket, når dette blad udkommer. ◦

Foto: Wild animals care / UFMT SINOP

Mistede sin mor i brandene

Hjortekiddet Naurú

Naurú blev fundet af nogle landbrugsarbejdere i et afbrændt område. Hans mor var enten omkommet i flammerne eller forsvundet under flugten. Arbejderne madede ham med komælk, men da han ankom til dyrehospitalet, ville han ikke spise og havde udviklet mave-tarmkatar. Efter nogle dages behandling begyndte han gradvist at få det bedre og blive stærkere, og derfor fik han et navn, der symboliserer styrke: Naurú betyder nemlig kriger. ◦

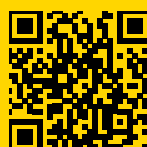
Foto: Wild animals care / UFMT SINOP

Enorme naturområder i Brasilien **bliver hvert år ryddet og brændt af** til fordel for kvægdrift og sojamarer – soja, der ender i maven på bl.a. danske landbrugsdyr.

Alene i Amazonas-regnskoven er et område **svarende til**

4,3 mio. fodboldbaner

forsvundet siden 2019, og tendensen er den samme i skovsavannen Cerradoen og det tropiske vådområde Pantanal.

Læg pres på politikerne for at få stoppet den farlige udvikling:

bit.ly/din-underskrift

Har dyrene en særlig plads i dit hjerte?

Vil du gøre en forskel for de mange dyr i nød verden over – også efter at du ikke selv er her længere? Vil du sikre dem en tryk fremtid, hvor de er fri til at leve et godt dyreliv?

Hvis svaret er **ja**, kan du overveje at betænke os i dit testamente. For når vi modtager en arv, betyder det, at vi kan blive ved med at beskytte dyr mod mishandling og lidelse langt ud i fremtiden.

BESTIL VORES ARVEFOLDER

Bestil vores arvefolder på bit.ly/arvefolder eller skriv til os på arv@worldanimalprotection.dk

Det er nemt at oprette testamente, og hvis du betænker os med en arv, **dækker vi op til 5.000 kr. inkl. moms til advokatomkostninger**. Det vil i mange tilfælde dække hele udgiften til testamentet.

Kontakt os på arv@worldanimalprotection.dk og hør nærmere om, hvordan du kan få tilskud.

TAG STILLING

– for din egen og dine efterlades skyld

Ofte ønsker folk at fordele arven anderledes, end den ville blive, hvis de ikke gør noget. Det kan give ro i sindet at vide, hvordan din arv bliver fordelt.

Med et testamente undgår du samtidig unødigt forvirring blandt dine efterladede.

VIDSTE DU...

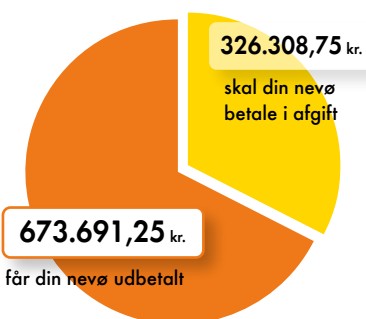
... at du kan testamentere til dyrene, uden at det går ud over arven til din familie?

Med 30 %-løsningen kan du lade World Animal Protection arve 30 % af boet på betingelse af, at vi betaler arveafgifter for de øvrige arvinger. De modtager dermed 70 % helt uden afgifter.

Søskende, niecer eller nevøer skal normalt betale ca. 36,25 % i arveafgift, så hvis hele boet gik til dem, ville de kun få 63,75 % udbetalt.

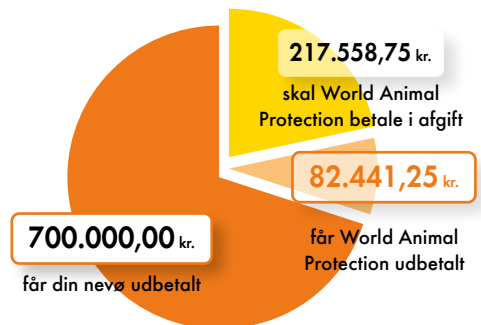
Uden 30 %-løsningen

Din nevø arver 1 mio. kr., men skal betale 36,25 % i afgift.

Med 30 %-løsningen

Din nevø arver 700.000 kr. og skal IKKE betale afgift. World Animal Protection arver 300.000 kr. og skal betale afgift for din nevø.

(2023-tal)

Eksemplet tager udgangspunkt i, at din **formue er 1 mio. kr.**, og at din nevø skal arve dig.

Grønne opskrifter

Mangler du inspiration til, hvordan du kan spise mere grønt?

På stoplandmisbruget.dk/opskrifter finder du opskrifter på lækre grønne retter til hverdag og fest. Uanset om du er på udkig efter børnefavoritten, den lette sommeranretning, den krydrede gryderet eller noget til den søde tand, så har vi en opskrift til dig. ◦

**DYRE-
VITSEN**

”

HVORDAN
FÅR MAN EN FISK
TIL AT GRINE?

**Man putter
den i
kildevand.**

Følg med - følg dyrene - følg os

Vil du se **skønne dyrebilleder** og læse om nogle af de mange dyr, du er med til at **redde og beskytte**? Vil du være den første til at få **aktuelle nyheder** om vores arbejde og **følge med i vores kampagner** for dyrene? Vil du **deltage i debatter og konkurrencer** med dyrene som centrum?

SÅ FØLG OS PÅ DE SOCIALE MEDIER.

 facebook.com/WorldAnimalProtectionDanmark

 instagram.com/worldanimalprotectiondk

 youtube.com/AnimalProtectionDK

 linkedin.com/company/worldanimalprotectiondanmark

 twitter.com/wapdanmark

Generalforsamling 2023

Vi afholder generalforsamling onsdag den 26. april 2023.
Alle medlemmer og bidragsydere er velkomne.

Tid og sted

Generalforsamlingen vil starte kl. 17.00 og bliver afholdt i CPH Conference
- en del af DGI Byen, Tietgensgade/Kvægtorvsgade, 1704 København V.

Dagsorden

1. Valg af dirigent
2. Bestyrelsens beretning om foreningens virksomhed i det forløbne år
3. Fremlæggelse af regnskab
4. Valg til bestyrelsen (Anne Skare Nielsen er på valg)
5. Valg af revisor (Kreston CM er på valg)
6. Fastsættelse af medlemskontingent for 2024
7. Eventuelle forslag og meddelelser

Herefter vil der være en uformel reception.

Tilmelding til generalforsamlingen
skal ske senest tirsdag den 18. april
2023 på:

info@worldanimalprotection.dk

Med venlig hilsen
World Animal Protection Danmark
Amagertorv 29, 2. sal
1160 København K
info@worldanimalprotection.dk

En bedre verden.
For alle.